

unutrašnost broda, kao i paluba, dokovi i porinuće brodova te zanimljivi prizori iz mornarskog života na dužnosti i u dokolici. Posljednji dio kataloga namijenjen je fotografskom priboru i opremi te obiteljskim fotoalbumima i maštovitim okvirima za fotografiju.

Na posljednjim stranicama knjige nalaze se “Popis ilustracija” (353-354) i “Popis literature i izvora” (355-356). Knjiga je objavljena na hrvatskom i talijanskom, a oba teksta teku usporedno. Prijevod na talijanski djelo je Viviane Viviani i Kristine Fedel. Recenzent je Marija Tonković, urednik Gracijano Kešac, a organizator je i nositelj projekta Povijesni muzej Istre. Katalog i izložba koju je pratio realizirani su uz potporu Istarske županije i Grada Pule.

Iva Milovan

***Vjesnik istarskog arhiva, sv. 14-16,
Pazin 2007.-2009. (2010.), 466 str.***

U Državnom je arhivu u Pazinu krajem listopada 2010. godine predstavljeno trobrojno izdanje Vjesnika istarskog arhiva, publikacije u kojoj se već dugi niz godina progovara o mnogim stručnim temama vezanim za najširu povijest istarskog poluotoka promatranu sa stajališta raznih znanstvenih područja, ali i o temama vezanim za promoviranje i unapređivanje same arhivistike kao znanstvene discipline i struke. Izdanje su predstavili dr. sc. Ivan Jurković (glavni i odgovorni urednik), dr. sc. Slaven Bertoša (recenzent) te Zoran Stanković (recenzent).

Ovaj je svezak Vjesnika, kao i sve prijašnje, izdao Državni arhiv u Pazinu te su u njemu objavljeni radovi koji su pristigli u uredništvo od 2007. do 2009. godine. Na početku Vjesnika nalazi se kazalo sadržaja na hrvatskom, engleskom i talijanskom jeziku.

Ovaj svezak Vjesnika istarskog arhiva tematski je podijeljen u tri cjeline. Prva i ujedno najopsežnija cjelina Vjesnika jest “Arhivska obavijesna pomagala” (17-344), unutar koje su objavljena ukupno četiri rada. Prvi rad obavijesno je pomagalo Ive Grdinić “Sumarno-analitički inventar fonda Bilježnički arhiv u Puli (1645/1954)” (17-103). Autorica je u radu vrlo detaljno prikazala normirane arhivističke pristupe u pohrani i obradi sačuvanog gradiva nastalog djelovanjem prve samostalne arhivske ustanove za brigu o bilježničkom gradivu

– talijanskog Arhiva bilježničkog kotara Pula, ali i djelovanjem njegovih prethodnika – austrijskih bilježničkih tijela. Obavijesno je pomagalo obogaćeno i upotpunjeno raznim preslikama navedenog gradiva te skicama i tlocrtima same ustanove.

Slijedi rad Danijele Dobljanović “Sumarno-analitički inventar fonda Feudalna uprava Svetvinčenat (Giurisdizione feudale di San Vincenti) 1687/1815 [1816/1817.1834-1838]” (105-183). Autorica je, unatoč otežavajućoj činjenici da je sačuvano gradivo nepotpuno, necjelovito i fragmentarno, primjenjujući arhivističko načelo provenijencije, pokušala uspostaviti prvobitan red djelovanja tadašnje uprave Svetvinčenta. Tom je prilikom gradivo podijeljeno i prikazano u jedanaest serija: Zapisnici sjednica, Popisi stanovništva, Građanski postupak, Kazneni procesi, Izvanparnični slučajevi, Zapljene, Procjene šteta, Zalozi, Crkvena potraživanja, Okružnice i dopisi te Ostalo.

Patricija Žužić autorica je sljedećeg rada koji nosi naziv “Teritorijalno-administrativni ustroj na području današnje Istarske županije za razdoblje od 1945. do 1990. godine: prilog za izradu shematizma uprave” (185-249). Istražujući ovu problematiku, autorica ističe kako je bitna karakteristika teritorijalno-administrativnog ustroja područja današnje Istarske županije bila “česta izmjena stvarne nadležnosti lokalnih organa uprave, koja je bila praćena učestalim izmjenama područja njihove nadležnosti”. Ustroj Županije autorica je prikazala kroz četiri razdoblja. Pri tome ističe da prvo razdoblje obuhvaća vremenski period od 1945. do 1947. godine, u kojem je Istra podijeljena na Zonu A, Zonu B i Slobodni Teritorij Trsta. Istra tada još uvijek nije bila sastavni dio FNRJ-a. Drugo razdoblje traje od 1947. do 1955. godine. Unutar tog razdoblja Istra sa svim svojim kotarima, izuzev Kotara Buje, pripada Oblasti Rijeka te je uključena u pravni sustav FNRJ-a. Treće razdoblje (1955.-1965.) karakterizira nova teritorijalno-administrativna podjela, a istarska je uprava obuhvaćena Kotarom Pula. Autorica navodi da se četvrto razdoblje odnosi na raspon godina od 1965. do 1990., unutar kojih dolazi do spajanja Kotara Pula i Kotara Rijeka u jedinstvenu društveno-političku zajednicu – Kotar Rijeka.

Posljednji rad prve cjeline Vjesnika jest “Sumarno-analitički inventar fonda Radio televizija Zagreb. Radio stanica Pula (1964/1985)” (251-344) autorice Ive Grdinić. U radu se napominje da se navedeni fond sastoji od 128 emisija koje su emitirane iz radio stanice Pula od 1964. do 1985. godine te pisama slušatelja, priloženih uz transkripte emisija Franina i Jurina. Budući da je radio kao medij zbog svojih transkripata vrlo vjeran pokazatelj života u određenom vremenu i mjestu, podaci dobiveni proučavanjem gradiva fonda

Radio stanice Pula od velike su i dragocjene važnosti za bolje poznavanje i baštinjenje svih segmenata života istarskog čovjeka u razdoblju od sredine 60-ih do sredine 80-ih godina 20. stoljeća.

Druga se cjelina Vjesnika, “Rasprave i članci” (345-383), sastoji od tri članka. Prvi je članak stručni članak Nikole Lovrinića naslova “Fragment notiranog antifonarija kao *copertina* bujskog statuta iz 15. stoljeća” (347-351). Autor daje kratak uvid i osvrt na *copertinu* bujskog statuta iz 15. stoljeća, koji je pohranjen u Državnom arhivu u Pazinu. Ističe kako je *copertina* (pergamenta kojom je umotan statut) višestruko zanimljiva, posebice s muzikološkog i liturgijskog aspekta jer su joj i vanjske i unutarnje strane ispisane neumama.

Slijedi izvorni znanstveni rad Roberta Kurelića “Sudski spor između kapetana Kristofora Moškona i žitelja Pazinske knežije na osnovi sudskog zapisnika od 1. svibnja 1545. godine” (353-373). U članku autor govori o Pazinskoj knežiji u habsburškom posjedu, o obitelji Moškon i o procesima koji su se vodili protiv njezina člana Kristofora Moškona. Također opisuje jurisdikciju i kaznene odredbe tog vremena, razne posebnosti pravne i gospodarske povijesti Istre, kao što su problematika daće i tlake, raznih uzurpacija, zatki, izbora, ispaša, naseljavanja i dr. Autor na kraju rada navodi da je sudski proces koji su žitelji Pazinske knežije pokrenuli protiv Kristofora Moškona završio potpunom pobjedom žitelja Knežije.

Posljednji članak unutar ove cjeline jest izvorni znanstveni rad Lovorke Čoralić naslovljen “Filip Fratrić iz istarskog sela Frata – vojnik u Zadru početkom XVIII. stoljeća (prilog proučavanju komunikacija duž istočnojadranske obale)” (375-383). U uvodnom nas dijelu autorica upoznaje s gospodarskim prilikama mletačkog Zadra, kao i s važnošću Zadra u vojno-obrambenom smislu. U središnjem je dijelu rada naglasak stavljen na oporučni spis vojnika Filipa Fratrića iz istarskog naselja Frata, koji je bio djelatnik na ratnom brodu pod zapovjedništvom zadarskog plemića iz roda Fanfogna.

Treća, ujedno i posljednja cjelina Vjesnika jest “Osvrti – prikazi – vijesti” (385-462), u kojoj je prikazano ukupno šesnaest radova. Cjelina započinje radom Jasne Mrkonjić koja nam donosi “Osvrt na obilježavanje 50. obljetnice djelovanja Državnog arhiva u Pazinu” (387-389), a Mirjana Kontestabile Rovis iz Pokrajinskog arhiva u Kopru osvrt naslova “Arhivska periodika za godinu 2008. u Sloveniji” (390-395). Maurizio Levak prikazuje knjigu Marine Vicelja Matijašić *Istra i Bizant. Neki povijesno-ikonografski aspekti u interpretaciji umjetnosti 6. stoljeća u Istri* (396-401), Elvis Orbanić knjigu Ivana Milotića *Grdoselo – povodom 60. obljetnice pronalaska i 50. obljetnice objave Grdoselskog ulomka*

(402-404), a Marina Zgrablić monografiju *Libri žminjski: libar prvi* (405-408). U nastavku Maja Cerić objavljuje prikaz knjige Anice Nazor *Knjiga o hrvatskoj glagoljici: »Ja slovo znajući govorim...«* (409-412), a Ivan Jurković prikazuje uradak Jakova Jelinčića i Nelle Lonza *Statuta Communis Duorum Castrorum = Statut Dvigradske općine: Početak 15. stoljeća* (413-417). Mihovil Dabo donosi prikaz knjige *Biskup Juraj Dobrila zastupnik naroda Istre: u Istarskom saboru (1861.-1868.) i Bečkom parlamentu (1861.-1865.)* (418-422), koju su priredili Ivan Jelovac i Mladen Juvenal Milohanić. Milan Radošević prikazao je djelo Nevija Šetića *Istra za talijanske uprave: O istarskoj emigraciji i njenom tisku u Zagrebu 1918.-1941.* (423-426), a Ante Teklić knjigu Stipana Trogrlića *Odnosi Katoličke crkve u Istri i jugoslavenske državne vlasti 1945.-1954.* (427-430). Nadalje, Snježana Brbić prikazuje 51. godište časopisa Hrvatskog državnog arhiva *Arhivski vjesnik* (431-443), a Hendi Hrelja 1. broj 32. godišta Glasila Arhivskoga društva in arhivov Slovenije *Arhivi* (444-446). Zbornik radova *Pazinski memorijal*, knj. 26-27, (447-451) predstavio je Slaven Bertoša, a Željko Cetina donosi prikaz Međunarodnog znanstvenog skupa *4. istarski povijesni biennale* (452-455), koji je održan u svibnju 2009. godine u organizaciji Zavičajnog muzeja Poreštine, Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli i Državnog arhiva u Pazinu. Mihovil Dabo prikazuje znanstveni skup *Ruke Istre, srce Bogu – 150 godina od ustoličenja biskupa Jurja Dobrile i 30. obljetnica ujedinjenja istarske crkve* (456-460). Posljednji je rad u ovom broju Vjesnika istarskog arhiva prikaz izložbe *Kranjske zemaljske povlastice 1338.-1736.* (461-462), koji nam donosi Robert Kurelić. Izložba je organizirana u suradnji Državnog arhiva u Pazinu i Arhiva Republike Slovenije, a bila je postavljena u pazinskom Arhivu od 18. veljače do 17. travnja 2009. godine.

Svezak 14-16 Vjesnika istarskog arhiva završava popisom suradnika tog broja (463) i "Uputama suradnicima" (464-466).

Maja Cerić

Vjesnik istarskog arhiva,
sv. 17, Pazin 2010., 248 str.

U izdanju Državnog arhiva u Pazinu izišao je svezak broj 17 Vjesnika istarskog arhiva. Svezak je okupio 13 autora koji su svojim radovima upotpunili 248 stranica ovog broja. Radovi su raspoređeni u tri velike cjeline: *Arhivska*